

VZPOMÍNKA NA GÉZU PETRIKA U PŘÍLEŽITOSTI 100. VÝROČÍ JEHO ÚMRTÍ

Esztér KOVÁCS

Abstract

This year marks the centenary of the death of Géza Petrik (1845 – 1925), bookseller, antiquarian and bibliographer, who was the first to systematically compile a list of printed books in Hungary in the 18th and 19th centuries. His best-known work, *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860. I-IV.* (=Bibliography of Hungary 1712 – 1860 Dobrowsky, Budapest, 1888 – 92) has since been the starting point of 18th-century Hungarian bibliographical research. He was aware that, despite all his efforts, his research possibilities were limited, and therefore his work is very useful but not perfect. Since then, it has been supplemented by six volumes. The most recent was published in 2018, and we (Collective of Old Hungarian Prints in the National Széchényi Library in Budapest) are already collecting data for the next one. These new volumes now cover only the period 1701 – 1800. In response to the needs of modern times, the main research task in the future will be to organize the collection of Géza Petrik and the data in the supplementary volumes into an online database.

Keywords: bibliography, Hungarica, Slovaca, old prints, Petrik Géza,

Abstrakt

Letos si připomínáme sté výročí úmrtí Gézy Petrika (1845 – 1925), knihkupce, antikváře a bibliografa, který jako první systematicky sestavil seznam tištěných knih v Uhrách v 18. a 19. století. Jeho nejznámější dílo *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860. I-IV.* (=Bibliografie Uher 1712 – 1860 Dobrowsky, Budapest, 1888 – 92) je od té doby východiskem bibliografického výzkumu 18. století. Byl si vědom toho, že přes veškerou snahu jsou jeho badatelské možnosti omezené, a proto je jeho práce je velmi užitečná, ale nikoli dokonalá. Od té doby bylo doplněno šesti svazky. Poslední vyšel v 2018, a už sbíráme údaje k příštím. Tyto nové svazky nyní pokrývají pouze období 1701 – 1800 z Petrikem zkoumaného období, přičemž vedle doplňků byly publikovány i opravy. V reakci na potřeby moderní doby bude hlavním badatelským úkolem v budoucnosti uspořádání sbírky Gézy Petrika a údajů v doplňujících svazcích do online databáze.

Klíčová slova: bibliografia, Hungarica, slovaca, staré tisky, Géza Petrik

Letos si připomínáme sté výročí úmrtí Gézy Petrika (1845 – 1925), knihkupce, antikváře a bibliografa, který jako první systematicky sestavil seznam tištěných knih a jiných dokumentů v Uhrách v 18. a 19. století. Jeho sbírka z 18. – 19. století je dodnes východiskem pro retrospektivní bibliografický výzkum.

Géza Petrik se narodil 3. října 1845 v Alsószelei, jeho otcem byl János Jakab Petrik, evangelický farář. Rodina se v roce 1853 přestěhovala do Šoproně, protože jeho otec byl pozván, aby se stal učitelem na tamní luteránské škole. Navzdory dobrým studijním výsledkům Géza Petrik v roce 1861 přerušil středoškolská studia a vyučil se knihkupcem v obchodní společnosti Seyring a Hennicke. V roce 1864 se přestěhoval do Pešti a přijal místo v knihkupectví Vilmore Lauffera. Zde se poprvé seznámil s vědou o bibliografii, neboť zde rok, co rok sestavoval bibliografii knih vydaných v Uhrách pro vídeňský knihkupecký časopis *Oesterreichische Buchhändler-Correspondenz*. V roce 1866 přijal místo v knihkupectví Karla Osterlamma, které o rok později koupil a otevřel si vlastní knihkupectví a nakladatelství. V té době se oženil s Vilmorem Zechmeisterem. V roce 1872 se jeho podnikání ocitlo v krizi v důsledku bankrotu jeho obchodních partnerů. Přestěhoval tedy svůj malý obchod do menších prostor a přestavěl jej na antikvariát. Při své práci zjistil, jak obtížné je pro antikváře a obchodníky s knihami pracovat bez obsáhlé bibliografie. Od roku 1876 začal každoročně vydávat kurátorskou roční bibliografii nově vydaných knih s názvem *Magyar Könyvészet* (Maďarská knihověda). V téže roce začal vycházet nejprestižnější maďarský vědecký časopis pro dějiny knihy *Magyar Könyvszemle*, jehož součástí byly i bibliografické katalogy. Významnou pomůckou pro bibliografy byla také sbírka biografí Józsefa Szinnyeiho, vydávaná od roku 1874.¹ První svazek *Régi Magyar Könyvtár* (Stará Uherská knihovna) Károlyho Szabóa, který je dodnes základní příručkou pro nejstarší období (do 1711), vyšel v roce 1879.² Géza Petrik chtěl shromáždit uherské knižní produkci mezidobí *Régi Magyar Könyvtár* Károlyho Szabóa a *Magyar Könyvészet*, čili sbírat údaje uherských tisků z období 1711 – 1876. Díky podpoře Maďarského knihkupeckého spolku (Magyar Könyvkereskedők Egylete) se mohl od roku 1880, kdy ukončil svou obchodní činnost, věnovat výhradně bibliografickému výzkumu. K podnikání se Géza Petrik vrátil v roce 1884, a kromě práce bibliografa byl až do roku 1909 vedoucím různých antikvariátů a knihkupectví. Na svých bibliografiích pracoval až do své smrti 27. srpna 1925.³

¹ SZINNYEI, József. *Magyar írók élete és munkái I-XIV*. Budapest: Hornyánszky Viktor akadémiai könyv-kereskedése, 1891 – 1914. Reprint: Veszprém: Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülete, 1981. Dostupné na: <https://mek.oszk.hu/03600/03630/html/>

² Bibliografie jazykových hungarikálních tisků do 1711: SZABÓ Károly. *Régi Magyar Könyvtár I (1531 – 1711 megjelent magyar nyomtatványok)*. Budapest: MTA, 1879. (=RMK I); Bibliografie územně hungarikálních tisků: SZABÓ, Károly. *Régi Magyar Könyvtár II. (1473 – 1711 megjelent nem magyar nyelvű hazai nyomtatványok)*. Budapest: MTA, 1885. (=RMK II); Bibliografie tisků od uherských autorů, vydaných na cizině, v cizích jazycích: SZABÓ, Károly a Árpád HELLEBRANT. *Régi Magyar Könyvtár III (magyar szerzőtől külföldön 1480 – 1711. megjelent nem magyar nyelvű nyomtatványok, 1-2.)* Budapest: MTA, 1896 – 1898. (=RMK III).

³ KÉGLI, Ferenc. Petrik Géza élete és munkássága. In: NAGY, Anikó, eds. *Petrik–emlékkötet*. Budapest: OSZK, 1996, (Az Országos Széchényi Könyvtár füzetek 8.) s. 13–21.

Jeho první bibliografie vyšla v roce 1885 a zahrnuje období 1860 – 1875.⁴ Výsledek jeho souběžné práce, bibliografie německojazyčných publikací 19. století v Uhrách, kterou navázal na práci Károlye Kertbenyho, zemřelého v roce 1882, vyšel v roce 1886.⁵ Jeho nejznámější dílo, *Magyarország bibliographiája* (Bibliografie Uher) 1712 – 1860 I.-IV., je od té doby východiskem bibliografického výzkumu 18. století.⁶ V tomto díle se snažil shromáždit nejdůležitější údaje o publikacích vydaných v daném období v Uhrách, nebo maďarsky v zahraničí, od uherských autorů, a o cizojazyčných publikacích s uherskou tematikou, a to: autora, název, tiráž (impresum), svazek, formát a místo uložení (často i cenu). Celkem čtyři svazky obsahují popisy téměř 50 000 tisků. Autor si byl vědom toho, že přes veškerou snahu je jeho práce neúplná, nikoli však dokonalá, což je dáno jeho omezenými badatelskými možnostmi.⁷ Mezitím sestavil několik menších bibliografií, například repertorium prestižní historického vědeckého časopisu *Századok a Néptanítók lapja*.⁸ Pokračování jeho bibliografií *Magyar Könyvészet 1886 – 1900* (Maďarská knihověda 1886 – 1900) vyšli v několika svazcích v letech 1903 – 1913 s podporou Uherské akademie věd.⁹ Ta však pokrývala pouze jazykovědné Hungariky. Od roku 1915 pracoval na bibliografii maďarských knih vydaných v letech 1901 – 1910, která byla v úplnosti vydána až po jeho smrti.¹⁰ Dílo Gézy Petrika poskytuje přehled o rozsáhlém materiálu. Redakce *Starých uherských tisků* (Régi Magyarországi Nyomtatványok=RMNY) průběžně shromažďuje údaje pro doplnění základních bibliografií, které sestavuje. Sbírka 19. století má v současné době přestávku. Retrospektivní bibliografie 18. století *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860 I.-IV.* byla mezitím doplněna o šest svazků. Ty jsou číslovány postupně, a vedle doplňků publikují i opravy. Každý z nich je doplněn rejstříkem tisků a přehledem nejnovější odborné literatury z oblasti dějin knihtisku.

⁴ PETRIK, Géza. *Magyar Könyvészet 1860 – 1875. Jegyzéke az 1860 – 1875. években megjelent magyar könyvek- és folyóiratoknak*. Budapest: Athenaeum, 1885.

⁵ KERTBENY, Károly a Géza PETRIK. *Magyarországi német könyvészet 1801 – 1860: a Magyarországból s hazánkra vonatkozólag külföldön megjelent német nyomtatványok jegyzéke* (Ungarns deutsche Bibliographie) Budapest: Egyetemi Nyomda, 1886.

⁶ PETRIK, Géza. *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860 I.-IV.* Budapest: Dobrowsky, 1888 – 1892. Reprint: Budapest: OSZK, 1968.

⁷ KÉGLI, odk. 3, s. 16-18.

⁸ PETRIK, Géza. *Repertorium a Századok 1867 – 1890. folyamaihoz*. Budapest: Dobrowsky, 1890; PETRIK, Géza. *A „Néptanítók Lapja” 1868 – 1892. évi folyamainak repertórium*. Budapest: Dobrowsky, 1893.

⁹ PETRIK, Géza. *Magyar könyvészet 1901 – 1910. Az 1901 – 1910. években megjelent magyar könyvek, folyóiratok, atlaszok és térképek összeállítása a tudományos folyóiratok repertóriumával*. 1. köt., A-K. Budapest: Magyar Könyvkereskedők Egyesülete, 1915. Reprint: Budapest: Magyar Könyvkereskedők Egyesülete, Kisipari Szervező Iroda, 1969. (Magyarországi könyvészet Hasonmás kiadások sorozata); Sbírku, přerušenu smrtí Gézy Petrika, dokončil Imre Barcza. PETRIK, Géza a Imre BARCZA. *Magyar könyvészet 1901 – 1910. Az 1901 – 1910. években megjelent magyar könyvek, folyóiratok, atlaszok és térképek összeállítása tudományos folyóiratok repertóriumával*. 2. [köt.], Lakatos – Zugliget. Budapest: Magyar Könyvkereskedők Egyesülete, Kisipari Szervező Iroda, 1969. Dějiny jeho vydání viz: VARGA, Sándor. *A könyvkereskedelem a nemzeti bibliográfiáért*. In: NAGY, Anikó, eds. *Petrik-émlékkötet*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 1996, (Az Országos Széchényi Könyvtár füzetei 8.) s. 39-40.

¹⁰ Dějiny jeho vydání viz: VARGA, odk. 9, s. 35-38.

První doplněk, nebo jak se mu v odborných kruzích říká, „Petrik V.“,¹¹ vznikla v oddělení distribuce knih (Könyvelosztó) Národní knihovny Széchényiho, kam byl převáděn materiál znárodněných církevních a soukromých biblioték do různých knihoven. Petrik V. byl vydán v roce 1971 a obsahuje 7660 položek (první čtyři svazky obsahují 11630 položek z 18. století). Většina z nich byla popsána podle autopsie a tam, kde to nebylo možné, byly jako zdroje uvedeny předchozí bibliografie.¹² Časové rozpětí bylo zúženo na období 1712 – 1800 a byly stanoveny zásady, na nichž byly založeny další svazky. Například úřední dokumenty bez otisků po roce 1750 jsou považovány za „archivní dokumenty“, a proto jsou ze sbírky vyloučeny.¹³

Šestý svazek¹⁴ je soupisem materiálu z 18. století z předchozích svazků, který uspořádává materiál podle místa tisku a doplňuje jej s údaji o produktech periodického tisku na základě práce Margit V. Busa: *Ephemerides Hungaricae*, 1705 – 1849.¹⁵

V roce 1974 pokračovaly práce na katalogizaci nově objevených uherských a maďarskojazyčných tisků z 18. století a byly sestaveny následující doplňkové svazky. Tato práce probíhala v redakci Starých uherských tisků (RMNY), která byla mezitím zřízena v rámci Maďarské národní knihovny (Országos Széchényi Könyvtár=OSZK). Knihy byly v oddělení distribuce knih (Könyvelosztó) zpracovány namátkově, náhodně, ale od té doby byl knižní materiál 18. století zkoumán systematickým výzkumem.

V tomto roce byly rozeslány dotazníky do všech veřejných, církevních, vědeckých, muzejních a školních knihoven Maďarska a po předběžných průzkumech byly ve všech sbírkách zahájeny popisné práce a vykazování údajů.¹⁶ Zprávy zpracovávali členové redakce RMNy, shromažďovali nové položky, ale zaznamenávali i umístění již známých tisků, a tak vznikl rejstřík exemplářů 18. století v podobě štítkového katalogu, který je dodnes rozšiřován a který eviduje všechny v současnosti známé tisky 18. století ve veřejných sbírkách.

Kromě notifikací musel OSZK zpracovat i své vlastní fondy a současný výsledek této práce je i bibliografie českých a slovenských starých tisků ve fondu OSZK, jejímž au-

¹¹ KOMJÁTHY, Miklósné et coll., eds. *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860. 5. Pótlások Petrik Géza Magyarország bibliographiája 1712 – 1860 című művének 1-4. kötetéhez. Az 1712 – 1800 között megjelent magyarországi (és külföldi magyar nyelvű) nyomtatványok*. Budapest: Akadémiai, 1971. (spolueditoři a přispěvatelé: Bayer Lászlóné, Markos Béla, Schultz Lili, Seligman Gézáné, Szigethy Jolán, Wittek Lászlóné, Wix Györgyné, lektori: Borsa Gedeon a Nagy Károlyné) (= Petrik V.)

¹² Například: HORÁK, František, Zdeněk TOBOLKA, Emma URBÁNKOVÁ a Anežka BADUROVÁ. *Knihopis českých a slovenských tisků od doby nejstarší až do konce 18. století*. Praha: ČSAV, 1925 – 2010. Dostupné na: www.knihopis.cz; TRAUSCH, Joseph. *Schriftsteller–Lexicon oder biographisch–literarische Denk–Blätter der Siebenburger Deutschen I–III*. Kronstadt, 1868 – 1871. IV. *Erganzung von Friedrich Schuller*. Hermannstadt, 1902.; BENDA, Kálmán a Károly IRINYI. *A négy százéves debreceni nyomda (1561 – 1961)*. Budapest: Akadémiai K., 1961. atd.

¹³ PAVERCSI, Ilona. A Petrik–bibliográfia kiegészítései. In: NAGY, Anikó, ed. *Petrik–emlékkötet*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 1996, (Az Országos Széchényi Könyvtár füzetei 8.) s. 45–47.

¹⁴ MARKOS, Béla et coll. eds. *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860. VI. Nyomda- és kiadástörténeti mutató az 1–5. kötetben közreadott magyarországi (és külföldi magyar nyelvű) 1712 – 1800 között megjelent nyomtatványokhoz = Index typographicus librorum annis 1712 – 1800 in Hungaria (alibique lingua Hungarica) editorum ad tomos 1–5*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 1972. (=Petrik VI.)

¹⁵ BUSA, Margit. *Magyar sajtóbibliográfia I. 1705 – 1849*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 1986.

¹⁶ PAVERCSI, odk. 13, s. 47–48.

torem je loni zesnulý István Käfer a Gedeon Borsa.¹⁷ Kromě toho bylo třeba zmapovat fondy zahraničních knihoven, což se dělo v rámci badatelských cest. Zahraniční knihovny neměly povinnost deklarovat své staré hungarikální fondy, ale předchůdkyně Slovenské národní knihovny. Knihovna Maticе slovenské poskytla redakci RMNy označení svého fondu výměnou za pomoc s bibliografií Jána Čaploviče.¹⁸

V roce 1989 vyšel 7. doplňkový svazek Petrikovi bibliografie, který redigovala Ilona Pavercsik.¹⁹ Obsahuje 5364 nových položek. Dokumenty vyžadující zvláštní popisy, tj. divadelní lístky a programy (1006 položek), svaté obrázky (5 sérií pro každý den v roce) a nekrology, smuteční zprávy (314 položek) byly z tohoto svazku vypuštěny (stejně jako byly z původních svazků Petrika vypuštěny všechny jednolístové tisky) a byly vydány na začátku 8. svazku.²⁰ V 8. svazku je také tiskařská příručka k 7. svazku, která je doplněna o tisky z období 1700 – 1711, především na základě bibliografií Károlya Szabóa a Hiadora Sztripszkyho.²¹ Tím bylo pokryto celé 18. století, tj. od 8. svazku je počátečním datem rok 1701.

Poslední svazek s bibliografickými popisy „Petrik IX“ vyšel v roce 2017 pod redakcí Judit V. Ecsedy a Eszter Kovács.²² Obsahuje bibliografické popisy maďarských a maďarsko-jazyčných publikací vydaných v letech 1701 až 1800, včetně smutečních zpráv, které byly v dřívějších svazcích shromažďovány a publikovány zvlášť. Nový žánr v retrospektivní národní bibliografii 18. století představuje 105 jednolístových tištěných pohřebních, svatebních nebo jmeninových lístků (karet) ve foliovém formátu,²³ které se dochovaly v Akademické knihovně v Kluži–Napoce a v reformovaném kostele ve Far-

¹⁷ BORSA, Gedeon a István KÄFER. *Katalóg starých českých a slovenských tlači do roku 1800 v Országos Széchényi Könyvtár v Budapešti / Az Országos Széchényi Könyvtár régi cseh és szlovák nyelvű nyomtatványainak katalógusa 1800-ig*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár – Martin: Matica slovenská – Slovenská národná knižnica, 1970.

¹⁸ PAVERCSEK, odk. 13, s. 49.

¹⁹ PAVERCSEK, Ilona et coll. eds. *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860. VII. Pótlások Petrik Géza Magyarország bibliographiája 1712 – 1860 c. művéhez: 1701 – 1800 között megjelent magyarországi (és külföldi magyar nyelvű) nyomtatványok*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 1989. (= Petrik VII)

²⁰ V. ECSEDEY, Judit et coll. eds. *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860. VIII. Függelék: hazai, 18. századi színlapok, gyászjelentések és szentképek bibliográfiája. Nyomda- és kiadástörténeti mutató az 1701 – 1800 között megjelent magyarországi (és külföldi magyar nyelvű) nyomtatványokhoz: a VI. kötet kiegészítése. = Appendix: bibliographia tabellarum spectacularum, litterarum obituarium et iconum sanctorum, in saeculo 18. in Hungaria (alibique lingua Hungarica) impressarum. Index typographicus librorum annis 1701 – 1800 in Hungaria (alibique lingua Hungarica) editorum: additamenta ad tomum 6*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 1991. (= Petrik VIII)

²¹ SZTRIPSZKY, Hiador. *Adalékok Szabó Károly Régi Magyar Könyvtár c. munkájának I–II. kötetéhez. Pótlások és igazítások: 1472 – 1711*. Budapest: [s.typ.], 1912. Reprint: Budapest: Tempó. Kisipari Szervező Iroda, 1967.

²² V. ECSEDEY, Judit a Eszter KOVÁCS. *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860. IX. Pótlások Petrik Géza Magyarország bibliographiája 1712 – 1860 c. művéhez: 1701 – 1800 között megjelent magyarországi (és külföldi magyar nyelvű) nyomtatványok*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2017. (= Petrik IX)

²³ Jsou již stručně popsány v publikacích Jánose Herepeiho: HEREPEI, János. *Adatok a Régi Magyar Könyvtár I. és II. kötetéhez*. Kolozsvár (Cluj Napoca): Minerva, 1939.; HEREPEI, János. *Művelődési törekvések a század második felében. Herepei János cikkei*. Budapest–Szeged: Kossuth, 1971. V „Petrik IX” doplňkovém svazku jsou vedle popisu uvedena i jména autorů básní.

kas ulici (dnes: strada Mihail Kogălniceanu) a 258 svatebních a úmrtních lístků, které se dochovaly v Brukenthalově muzeu v Sibiu a v Evangelickém archivu v Brašově.²⁴ Petrikova sběratelská oblast vůbec nezasahovala do Sedmihradska a výzkum doplňkových svazků byl dříve (před rokem 1989) z politických důvodů obtížný, takže bylo tam obzvláště třeba velké množství ještě neznámých materiálů.

Popisy jednotlivých položek byly připravené podle autopsie, a to buď z původního dokumentu, nebo z jeho kopie. Originály dokumentů jsou vyhledatelné ve veřejných státních a církevních knihovnách, zatímco výtisk ze soukromé sbírky je zařazen pouze v případě, že OSZK má k dispozici jeho kompletní kopii, nebo je kopie vyhledatelná v jiné veřejné sbírce, či publikaci. Celý materiál je psán v 11 jazycích: v maďarštině, latině, němčině, češtině, slovenštině, chorvatštině, srbštině, řečtině, rumunštině, italštině a ve francouzštině.

Svazek obsahuje 3782 položek. Kromě nových jsou zde také položky dříve omylem popsané. V „Petrik IX.” jsou opravené, s uvedením místa původního popisu s číslem svazku a strany.²⁵ Položky dříve vydané bez otisku nebo s nesprávným otiskem jsou opravené a doplněné, jejichž skutečné místo vydání určila Judit Ecsedy.²⁶

Po 9. svazku následovalo o rok později vydání registr tisků a tiskaři a shrnutí literatury o dějinách knihtisku: jedná se o 10. svazek, „Petrik X.”²⁷ Když série končila, spočítali jsme, že nyní známe 30 417 titulů z 18. století.

Původní sbírka Gézy Petrika zahrnovala také díla uherských autorů vydaná v 18. století v cizích jazycích v zahraničí. Jejich bibliografii sestavili Sándor Dörnyei a Mária Szávuly a vydali ji v letech 2005 – 2007.²⁸ Badatelská skupina RMNY bude v evidenci údajů o nově objevených tiscích v této oblasti pokračovat.

Retrospektivní bibliografickou práci o Uhrách v 18. století podpoří připravovaná publikace „*Starouherští autoři 18. století*“ (*Régi Magyarországi Szerzők 18. század*), která je (stejně jako její předchůdkyně ze 17. století)²⁹ katalogem autorů uherských tisků 18. století. Připravují ji Eszter Deák a Judit P. Vásárhelyi.

²⁴ V. Ecsedy, Judit a Eszter Kovács, odk. 22, s. 7-8. (Úvod) O objevu V. Ecsedy Judit a Bánfi Szilvia viz: *Elveszettnek hitt kártyák kerültek elő* (online). [2025-02-28]. Dostupné na:

²⁵ Například: „An die Protestanten in Ungarn. Von A. A. Hannover [Pozsony] 1791, [Löwe.] 44 lev. – 8° OSZK, P. I. 67. helyesbítése. [=oprava popisu v Petrik I. s. 67] = V. Ecsedy, Titkos, 158. (první správný popis v literatuře),” V. Ecsedy Judit a Kovács Eszter, odk. 22, s. 44. Nebo: „Az anyaszentegyházabeli közönséges isteni-tiszteletre rendeltetett énekes könyv, melyben vagynak hymnusok, ... ditséreték ... régi istenes énekek ... egynéhány buzgó imádságokkal. Frankfurtumban 1730 [Győr 1775 körül, Streibig.] 510, [13] l. – 8° Gyöngyös, Bajza P. VII. 42. helyesbítése [oprava popisu v Petrik VII. s. 42]” V. Ecsedy Judit a Kovács Eszter, odk. 22, s. 48.

²⁶ O tiscích s falešným impressem viz. V. Ecsedy, Judit. *Titkos nyomdahelyű régi magyar könyvek 1539 – 1800*. Budapest: Borda Antikvárium, 1996.

²⁷ V. Ecsedy, Judit a Eszter Kovács. *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860. X. Nyomda- és kiadástörténeti mutató: a IX. kötetben közreadott magyarországi (és külföldi magyar nyelvű) 1701 – 1800 között megjelent nyomtatványokhoz*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2018. (= Petrik X)

²⁸ Dörnyei, Sándor a Mária Szávuly. *Régi Magyar Könyvtár III / XVIII. század. Magyarországi szerzők külföldön, nem magyar nyelven megjelent nyomtatványai I. köt.: 1712 – 1760, II. köt.: 1761 – 1800*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2005 – 2007.

²⁹ Wix, Györgyné a Judit P. Vásárhelyi, eds. *Régi Magyarországi Szerzők I. (A kezdetektől 1700-ig)*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2008.

Výsledkem práce Szilvie Bánfi, Pétera Pergera, Ágnes Farkasi, Anny Judit Tóth a dalších pod vedením Judit V. Ecsedy je (ještě nepublikovaný) katalog a seznam tiskařské výzdoby a písma tiskárny z 18. století, který je významným pomocníkem při ztotožňování fragmentů a tisků bez údajů o vydání, jež budou v budoucnu nalezeny. Velkou pomocí je také stále se rozšiřující sbírka kopií titulních listů.

Velkým badatelským úkolem budoucnosti bude v souladu s potřebami moderní doby uspořádat sbírku Gézy Petrika a údaje z doplňkových svazků do online databáze. Jedná se o náročný úkol, protože velké množství doplňkových svazků značně ztěžuje vyhledávání a dodatečně publikované opravy často zůstávají pro uživatele nepovšimnuty. Poslední doplňkový svazek byl vydán před sedmi lety v roce 2018. Od té doby bylo popsáno více než 200 nových a vylepšených položek. Petřík XI. však již nebude vydáván ve stejném formátu jako dříve, nové položky budou zveřejňovány v databázi stejným způsobem jako ostatní položky. Její vývoj bude v nejbližší době společným úkolem týmu badatelů RMNY a informatiků OSZK.

ZOZNAM

BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

BENDA, Kálmán a Károly IRINYI. *A négy-százéves debreceni nyomda (1561 – 1961).*

Budapest: Akadémiai K., 1961.

BORSA, Gedeon a István KÄFER. *Katalóg starých českých a slovenských tlači do roku 1800 v Országos Széchényi Könyvtár v Budapešti / Az Országos Széchényi Könyvtár régi cseh és szlovák nyelvű nyomtatványainak katalógusa 1800-ig.* Budapest: Országos Széchényi Könyvtár – Martin: Matica slovenská, Slovenská národná knižnica, 1970.

BUSA, Margit. *Magyar sajtóbibliográfia I. 1705 – 1849.* Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 1986. ISBN 963-200-237-7

DÖRNYEI, Sándor a Mária SZÁVULY. *Régi Magyar Könyvtár III / XVIII. század. Magyarországi szerzők külföldön, nem magyar nyelven megjelent nyomtatványai I. köt.: 1712 – 1760, II. köt.: 1761 – 1800.* Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2005 – 2007. ISBN 963-200-492-2

HEREPEI, János. *Adatok a Régi Magyar Könyvtár I. és II. kötetéhez.* Kolozsvár (Cluj Napoca): Minerva, 1939.

HEREPEI, János. *Művelődési törekvések a század második felében. Herepei János cikkei.* Budapest – Szeged: Kossuth, 1971.

HORÁK, František, Zdeněk TOBOLKA, Emma URBÁNKOVÁ a Anežka BADUROVÁ. *Knihopis českých a slovenských tisků od doby nejstarší až do konce 18. století.* Praha: ČSAV, 1925 – 2010. (Dostupné aj z: www.knihopis.cz). ISBN 80-7050-181-2 (soubor); 80-7050-164-2 (díl I.); 80-7050-182-0 (díl II., část I.); 80-7050-

212-6 (díl II., část II.); 80-7050-255-X (díl II., část III.); 80-7050-310-6 (díl II., část IV.); 80-7050-355-6 (díl II., část V.); 80-7050-506-0 (díl II., část VI.); 978-80-7050-549-6 (díl II., část VII.); 978-80-7050-589-2 (díl II., část VIII. a IX.).

KÉGLI, Ferenc. Petrik Géza élete és munkássága. In: A. NAGY, eds. *Petrik–emlékkötet.* Budapest: OSZK, 1996, (Az Országos Széchényi Könyvtár füzetek 8.), s. 13-32. ISBN 963-200-361-6

KERTBENY, Károly a Géza PETRIK. *Magyarországi német könyvészet 1801 – 1860: a Magyarországon s hazánkra vonatkozólag külföldön megjelent német nyomtatványok jegyzéke (Ungarns deutsche Bibliographie)* Budapest: Egyetemi Nyomda, 1886.

KOMJÁTHY, Miklósné et coll., eds. *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860. 5. Pótlások Petrik Géza Magyarország bibliographiája 1712 – 1860 című művének 1-4. kötetéhez. Az 1712 – 1800 között megjelent magyarországi (és külföldi magyar nyelvű) nyomtatványok.* Budapest: Akadémiai, 1971. (= Petrik V.).

MARKOS, Béla et coll., eds. *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860. VI. Nyomda- és kiadástörténeti mutató az 1-5. kötetben közreadott magyarországi (és külföldi magyar nyelvű) 1712 – 1800 között megjelent nyomtatványokhoz = Index typographicus librorum annis 1712 – 1800 in Hungaria (alibique lingua Hungarica) editorum ad tomos 1-5.* Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 1972. (= Petrik VI.).

PAVERCSIK, Ilona et coll., eds. *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860. VII. Pótlások Petrik Géza Magyarország bibliographiája 1712 – 1860 c. művéhez: 1701 – 1800*

- között megjelent magyarországi (és külföldi magyar nyelvű) nyomtatványok. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 1989. ISBN 963-200-269-5 (= Petrik VII.).
- PAVERCSIK, Ilona. A Petrik–bibliográfia kiegészítései. In: A. NAGY, eds. *Petrik–emlékkötet*. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 1996, (Az Országos Széchényi Könyvtár füzetei 8.), s. 45-52. ISBN 963-200-361-6
- PETRIK, Géza. *A „Néptanítók Lapja” 1868 – 1892. évi folyamainak repertórium*. Budapest: Dobrowsky, 1893.
- PETRIK, Géza. *Magyar Könyvészet 1860 – 1875. Jegyzéke az 1860 – 1875. években megjelent magyar könyvek– és folyóiratoknak*. Budapest: Athenaeum, 1885.
- PETRIK, Géza. *Magyar könyvészet 1901 – 1910. Az 1901 – 1910. években megjelent magyar könyvek, folyóiratok, atlaszok és térképek összeállítása a tudományos folyóiratok repertóriumával. 1. köt., A-K*. Budapest: Magyar Könyvkereskedők Egyesülete, 1915. Reprint: Budapest: Magyar Könyvkereskedők Egyesülete, Kisipari Szervező Iroda, 1969. (Magyarországi könyvészet Hasonmás kiadások sorozata).
- PETRIK, Géza. *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860 I-IV*. Budapest: Dobrowsky, 1888 – 1892. Reprint: Budapest: OSZK, 1968. (= Petrik I–IV.).
- PETRIK, Géza. *Repertorium a Századok 1867 – 1890. folyamaihoz*. Budapest: Dobrowsky, 1890.
- PETRIK, Géza a Imre BARCZA. *Magyar könyvészet 1901 – 1910. Az 1901 – 1910. években megjelent magyar könyvek, folyóiratok, atlaszok és térképek összeállítása a tudományos folyóiratok repertóriumával. 2. [köt.], Lakatos – Zugliget*. Budapest: Magyar Könyvkereskedők Egyesülete, Kisipari Szervező Iroda, 1969.
- SZABÓ, Károly a Árpád HELLEBRANT. *Régi Magyar Könyvtár III (magyar szerzőtől külföldön 1480 – 1711. megjelent nem magyar nyelvű nyomtatványok, 1-2.)* Budapest: MTA, 1896 – 1898. (= RMK III).
- SZABÓ, Károly. *Régi Magyar Könyvtár I (1531 – 1711 megjelent magyar nyomtatványok)*. Budapest: MTA, 1879. (= RMK I).
- SZABÓ, Károly. *Régi Magyar Könyvtár II. (1473 – 1711 megjelent nem magyar nyelvű hazai nyomtatványok)*. Budapest: MTA, 1885. (= RMK II).
- SZINNYEI, József. *Magyar írók élete és munkái I-XIV*. Budapest: Hornyánszky Viktor akadémiai könyv-kereskedése, 1891 – 1914. Reprint: Veszprém: Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése, 1981. ISBN 963-7002-34-0. Dostupné aj na: <https://mek.oszk.hu/03600/03630/html/>
- SZTRIPSZKY, Hiador. *Adalékok Szabó Károly Régi Magyar Könyvtár c. munkájának I-II. kötetéhez. Pótlások és igazítások: 1472 – 1711*. Budapest: [s.typ.], 1912. Reprint: Budapest: Tempó. Kisipari Szervező Iroda, 1967.
- TRAUSCH, Joseph. *Schriftsteller–Lexicon oder biographisch–literarische Denk–Blätter der Siebenburger Deutschen I-III*. Kronstadt, 1868 – 1871. IV. *Erganzung von Friedrich Schuller*. Hermannstadt, 1902.
- V. ECSÉDY, Judit a Eszter KOVÁCS. *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860*.

IX. Pótlások Petrik Géza Magyarország bibliographiája 1712 – 1860 c. művéhez: 1701 – 1800 között megjelent magyarországi (és külföldi magyar nyelvű) nyomtatványok. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2017. ISBN 978-963-200-667-3

V. ECSEDY, Judit a Eszter KOVÁCS. Magyarország bibliographiája 1712 – 1860. X. Nyomda- és kiadástörténeti mutató: a IX. kötetben közreadott magyarországi (és külföldi magyar nyelvű) 1701–1800 között megjelent nyomtatványokhoz. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2018. ISBN 978-963-200-691-8

V. ECSEDY, Judit et coll., eds. Magyarország bibliographiája 1712 – 1860. VIII. Függelék: hazai, 18. századi színlapok, gyászjelentések és szentképek bibliográfiája. Nyomda- és kiadástörténeti mutató az 1701 – 1800 között megjelent magyarországi (és külföldi magyar nyelvű) nyomtatványokhoz: a VI. kötet kiegészítése. = Appendix: bibliographia tabellarum spectaculorum, litterarum obituariorum et iconum sanctorum, in saeculo 18. in Hungaria (alibique lingua Hungarica) impressarum. Index typographicus librorum annis 1701 – 1800 in Hungaria (alibique lingua Hungarica) editorum: additamenta ad tomum 6. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 1991. ISBN 963-200-285-7

V. ECSEDY, Judit. Titkos nyomdahelyű régi magyar könyvek 1539 – 1800. Budapest: Borda Antikvárium, 1996. ISBN 963-8006-05-6

VARGA, Sándor. A könyvkereskedelem a nemzeti bibliográfiáért. In: A. NAGY, eds. Petrik–emlékkötet. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 1996, (Az Országos Széchényi Könyvtár füzetei 8.), s. 33–44. ISBN 963-200-361-6

WIX, Györgyné a Judit P. VÁSÁRHELYI, eds. Régi Magyarországi Szerzők I. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 2008. ISBN 978-963-200-534-8

Dr. habil. Kovács Eszter, PhD.

Országos Széchényi Könyvtár, Régi nyomtatványok Tára, 1827 Budapest, Budavári Palota F épület,
e-mail: kovacs.eszter@oszk.hu

Vystudovala obor dějepis a bohemistika na Filozofické fakultě Katolické univerzity Petra Pázmáně v Budapešti. Teď je vědecká pracovnice na Oddělení starých tisků v Národní knihovně Széchényiho (Országos Széchényi Könyvtár, Régi nyomtatványok Tára). Věnuje se bádání česko-uherských souvislostí v 16. – 18. století a dějinám knižní kultury 16. – 18. století v Uhrách. Publikační činnost: mtmt.hu, heslo: Kovács Eszter (Művelődéstörténet)